EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 15.10.2026
COM(2026) 551 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

maahanmuuttoalan eurooppalaisen yhteyshenkilöverkoston perustamisesta 20 päivänä kesäkuuta 2019 annetun asetuksen (EU) 2019/1240 soveltamisesta

1. Johdanto

1.1 Poliittinen tausta

Maahanmuuttoalan eurooppalainen yhteyshenkilöverkosto, jäljempänä ’yhteyshenkilöverkosto’, on jäsenvaltioiden, Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden, EU:n sisäasioiden virastojen[1] ja Euroopan komission, jäljempänä ’yhteyshenkilöverkoston jäsenet’, kolmansiin maihin lähettämien yhteyshenkilöiden yhteisö. Lähetetyt yhteyshenkilöt toimivat joko kokopäiväisesti tai osa-aikaisesti maahanmuuttoon liittyvien tehtävien parissa. Yhteyshenkilöverkoston yleisenä tavoitteena on tukea EU:n muuttoliikepolitiikkaa varmistamalla mahdollisimman tehokas yhteistyö ja koordinointi maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden välillä.

Yhteyshenkilöverkostoa, joka perustettiin vuonna 2004 neuvoston asetuksella (EY) N:o 377/2004[2], vahvistettiin maahanmuuttoalan eurooppalaisen yhteyshenkilöverkoston perustamisesta annetulla asetuksella (EU) 2019/1240[3], jäljempänä ’yhteyshenkilöverkostoa koskeva asetus’.

Yhteyshenkilöverkostoa koskevalla asetuksella pyritään nykyaikaistamaan ja vahvistamaan verkostoa ja siten tehostamaan sen roolia EU:n muuttoliikkeen hallinnassa, muun muassa edistämällä Team Europe -lähestymistavan soveltamista verkostossa. Asetuksella laajennettiin ’maahanmuuttoalan yhteyshenkilön’ määritelmää, otettiin käyttöön muita innovatiivisia mekanismeja, kuten uusi yhteyshenkilöverkoston johtokunta[4], sekä vahvistettiin komission ja EU:n sisäasioiden virastojen lähettämien yhteyshenkilöiden roolia. Asetuksella vahvistettiin myös maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden roolia tiedonkeruussa ja -vaihdossa muun muassa ottamalla käyttöön suojattu verkkopohjainen tiedonvaihtoalusta. Lisäksi sillä laajennettiin yhteyshenkilöverkoston soveltamisalaa kattamaan laaja joukko muuttoliikkeen hallintaan liittyviä tehtäviä.

Yhteyshenkilöverkostoa koskeva asetus on olennainen osa uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen mukaista kokonaisvaltaista toimintamallia muuttoliikkeen hallintaan. Kyseistä sopimusta alettiin soveltaa 12. kesäkuuta 2026.[5] Yhteyshenkilöverkostolla on tärkeä rooli muuttoliikkeen sisällyttämisessä kansainvälisiin kumppanuuksiin, mikä on uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen keskeinen elementti. Paikan päällä toimivat maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt, jotka tekevät päivittäin yhteistyötä paikallisviranomaisten kanssa monenlaisissa muuttoliikkeen

[1] Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirasto (Europol), Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex) ja Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA).
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004R0377.
[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1240.
[4] Yhteyshenkilöverkoston johtokuntaan kuuluu yksi edustaja kustakin jäsenvaltiosta, kaksi komission edustajaa, yksi Euroopan raja- ja merivartioviraston edustaja, yksi Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston edustaja ja yksi Euroopan unionin turvapaikkaviraston edustaja. Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen osallistuvat maat osallistuvat johtokuntaan ja nimittävät kukin yhden edustajan jäseneksi, jolla ei ole äänioikeutta. Nämä jäsenet voivat ilmaista näkemyksensä kaikista keskustelluista aiheista ja johtokunnan tekemistä päätöksistä.
[5] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en.

hallintaan liittyvissä tehtävissä, auttavat olennaisesti edistämään yhteistyötä kolmansien maiden kanssa muuttoliikkeeseen liittyvissä kysymyksissä.

Tammikuussa 2026 uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen mukaisesti hyväksytyssä turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintastrategiassa todetaan, että komissio tukeutuu yhteyshenkilöverkostoon yhtenä kumppaneista, joka torjuu muuttajien salakuljetusta muuttoreittien varrella ja auttaa reittien varrella olevia maita valmistautumaan muuttovirtoihin.[6] Näin ollen yhteyshenkilöverkostolla on keskeinen rooli ihmissalakuljetuksen vastaisen maailmanlaajuisen allianssin[7] ja erityisesti allianssin joulukuussa 2025 antamassa yhteisessä julkilausumassa[8] ehdotetun koko reitin kattavan toimintamallin toteutuksessa. Verkosto voi muun muassa auttaa parantamaan muuttajien salakuljetusta koskevien tilannetietojen keräämistä ja jakamista sekä edistää lainvalvontaviranomaisten yhteisiä tutkimuksia ja operatiivista yhteistyötä kumppanimaiden kanssa.

Yhteyshenkilöverkosto myös tukee kaikkien muuttoliikkeen hallintaan liittyvien EU:n toimintapoliittisten ja oikeudellisten välineiden täytäntöönpanoa, mukaan lukien uudistettu maahanmuuttajien salakuljetuksen vastainen EU:n toimintasuunnitelma vuosiksi 2021–2025[9], ihmiskaupan torjuntaa koskeva EU:n strategia 2021–2025[10], palauttamisdirektiivi[11], EU:n viisumisäännöstö[12], EU:n viisumipolitiikan strategia[13], Eurosur-asetus[14] ja eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annettu asetus[15].

1.2 Kertomuksen[16] tavoitteet ja menetelmät

Tämä kertomus perustuu jäsenvaltioilta, Schengenin säännöstöön osallistuvilta mailta[17] ja asiaankuuluvilta EU:n sisäasioiden virastoilta saatuihin tietoihin.[18] Kertomuksessa arvioidaan asetuksen tähänastista täytäntöönpanoa, kartoitetaan ja analysoidaan saavutettua edistystä ja vielä tarvittavia toimia sekä ehdotetaan toimenpiteitä

[6] https://home-affairs.ec.europa.eu/european-asylum-and-migration-management-strategy_en.
[7] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_23_6081. Maailmanlaajuisen allianssin kolme pilaria ovat i) muuttajien salakuljetuksen ehkäiseminen, ii) muuttajien salakuljetuksen torjunta ja iii) vaihtoehdot muuttajien salakuljetukselle.
[8] https://home-affairs.ec.europa.eu/news/global-alliance-counter-migrant-smuggling-reinforces-its-commitments-its-second-conference-2025-12-11_en.
[9] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0591.
[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0171.
[11] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0115.
Yhteyshenkilöverkostolla on myös keskeinen rooli tulevan palauttamisasetuksen täytäntöönpanossa. Asetus on määrä hyväksyä vuoden 2026 viimeisellä neljänneksellä, ja siinä säädetään muun muassa ”unionin palauttamisasioiden yhteyshenkilöistä”, jotka toimisivat yhteyshenkilöverkoston puitteissa.
[12] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1155.
[13] https://home-affairs.ec.europa.eu/eu-visa-strategy_en.
[14] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1052.
[15] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1896.
[16] Yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen 12 artiklassa säädetään, että komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen asetuksen soveltamisesta viiden vuoden kuluttua asetuksen hyväksymisestä. Asetus hyväksyttiin 20. kesäkuuta 2019. Täytäntöönpanokertomuksen laatiminen ja hyväksyminen pyrittiin ajoittamaan samaan ajankohtaan tammikuussa 2026 julkaistun turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintastrategian hyväksymisen kanssa.
[17] Tässä kertomuksessa ’jäsenvaltioilla’ tarkoitetaan sekä EU:n jäsenvaltioita että Schengenin säännöstöön osallistuvia maita.
[18] Yhteyshenkilöverkoston jäsenille jaettiin kyselylomake 28. heinäkuuta 2025.

täytäntöönpanon jatkamiseksi ja yhteyshenkilöverkoston operatiivisen vaikutuksen lisäämiseksi.

Kertomus tukee myös komission yksinkertaistamis- ja täytäntöönpano-ohjelmaa analysoimalla, miten jäsenvaltiot ovat panneet yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen täytäntöön. Analyysi tukee sääntelyn stressitestausta, jossa arvioidaan, onko asetus edelleen tarkoituksenmukainen ja oikeasuhteinen ja voidaanko sen tavoitteet saavuttaa kustannustehokkaasti.

2. Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden lähettäminen, roolit ja tehtävät

2.1 Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden lähettämisen strategiset ja operatiiviset näkökohdat

Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöllä tarkoitetaan yhteyshenkilöä, jonka jonkin jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset tai komissio tai unionin virasto ovat nimenneet ja lähettäneet ulkomaille käsittelemään maahanmuuttoon liittyviä kysymyksiä. Yhteyshenkilöllä saattaa olla muitakin tehtäviä.

Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen mukaisesti yhteyshenkilöiden tehtävänä on varmistaa verkostonsa toiminnan parempi koordinointi ja optimoida sen hyödyntäminen. Tarkoituksena on tehostaa toimintaa unionin painopisteisiin kuuluvilla aloilla. Näitä ovat laittoman muuttoliikkeen ja siihen liittyvän rajat ylittävän rikollisuuden ehkäisy ja torjunta, ihmisarvoisen ja tuloksekkaan palauttamis-, takaisinotto- ja uudelleenkotouttamistoiminnan helpottaminen, unionin ulkorajojen yhdennetyn valvonnan edistäminen sekä laillisen maahanmuuton hallinnan tukeminen, myös kansainvälisen suojelun toimenpiteiden, uudelleensijoittamistoimenpiteiden ja lähtöä edeltävien kotouttamistoimenpiteiden suhteen.

Jäsenvaltioiden päätökset lähettää maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä kolmansiin maihin perustuvat pääosin strategisten kansallisten näkökohtien ja operatiivisten painopisteiden analyysiin. Näissä analyyseissa tarkastellaan tyypillisesti seuraavia tekijöitä: i) jäsenvaltioon vaikuttava laiton maahanmuutto, mukaan lukien sekä nykyiset että odotettavissa olevat muuttoliikkeet, ii) muuttajien salakuljetus ja ihmiskauppa lähtö- tai kauttakulkumaissa, iii) henkilöllisyys- ja asiakirjapetokset, iv) paikallisilla lentoasemilla havaitut riskit, v) tarve tukea muuttajien salakuljetusta ja ihmiskauppaa koskevaa tutkimusta, vi) palauttamista koskeva yhteistyö sekä vii) rajaturvallisuusyhteistyö.

Alankomaat, Portugali ja Unkari ovat ilmoittaneet, että lähettämispäätöksiin vaikuttavat myös lailliseen muuttoliikkeeseen liittyvät tehtävät (esimerkiksi työvoiman liikkuvuuden tukeminen laillisten nopeutettujen menettelyjen avulla tai petosten torjunta muissa kuin turvapaikka-asioihin liittyvissä muuttoliikemenettelyissä).

Belgiassa ensisijaiset kolmannet maat määritetään suorittamalla strateginen analyysi, jossa huomioidaan useita kriteerejä, kuten maahanmuuttajayhteisöjen olemassaolo, kauppasuhteet, rikollisen toiminnan taso ja olemassa olevien virallisten yhteistyökanavien tehokkuus. Belgia harkitsee yhteyshenkilöiden, myös maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden, lähettämistä silloin, kun se arvioi, että virallisia mekanismeja on tarpeen täydentää kolmannessa maassa tehtävällä tiiviillä yhteistyöllä. Myös Saksassa maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden lähettämistä koskevat päätökset perustuvat strategisiin ja taktisiin analyyseihin, joissa otetaan huomioon kolmansien maiden muuttoliikesuuntaukset sekä operatiiviset tehtävät ja kansalliset strategiset edut.

Toinen keskeinen lähettämispäätöksiin vaikuttava tekijä ovat kahdenväliset sopimukset, joilla helpotetaan yhteistyötä maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä lähettäneiden yhteyshenkilöverkoston jäsenten ja vastaanottavien maiden välillä. Tällaiset sopimukset muodostavat keskeisen perustan lähetettyjen yhteyshenkilöiden tehokkaalle toiminnalle. Lähettämispäätöksiin vaikuttavat myös turvallisuustilanne ja käytettävissä olevat resurssit.

Latvia, Ruotsi ja Slovenia ovat lisäksi korostaneet, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden lähettämisessä on tärkeää ottaa huomioon myös laajemmat EU:n edut ja painopisteet. Tällä hetkellä kahdeksan maata[19] on lähettänyt Frontexin tuella Euroopan palauttamisasioiden yhteyshenkilöitä[20], jäljempänä ’palauttamisasioiden yhteyshenkilöt’, toimimaan kolmansissa maissa EU:n puolesta. Näin toteutetaan Team Europe -lähestymistapaa palauttamisten alalla.

Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöt ovat yhteyshenkilöverkostojen ytimessä. He ovat erityisiä maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä, joita komissio (muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto)[21] on vuodesta 2015 lähtien lähettänyt koordinoimaan toimintaa ja edustamaan unionin etuja muuttoliikeasioiden alalla. Muuttoliikeyhteyshenkilöiden lähettämisen tavoitteena on maksimoida EU:n toimien vaikutus muuttoliikkeen hallintaan kumppanimaissa ja parantaa keskeisten lähtö- ja kauttakulkumaiden osallistumista toimintaan. Heidän tehtävänään on muun muassa kerätä tietoa muuttoliikesuuntauksista, vahvistaa EU:n tilannetietoisuutta ja ennakointivalmiuksia, tukea unionin politiikan painopisteiden toteuttamista sekä avustaa ja tukea paikallisten ja alueellisten yhteyshenkilöverkostojen toimintaa. Muuttoliikeyhteyshenkilöitä toimii tällä hetkellä 17 ensisijaisessa kolmannessa maassa[22], jotka komissio on määritellyt.

EU:n virastojen lähettämien yhteyshenkilöiden osalta Frontexin yhteyshenkilöitä on tällä hetkellä seitsemässä maassa, ja heidän toiminta-alueensa kattaa kaikkiaan

[19] Alankomaat, Belgia, Norja, Puola, Ranska, Ruotsi, Suomi ja Viro.

[20] Palauttamisasioiden yhteyshenkilöillä tarkoitetaan EU:n maksamia, kolmansiin maihin lähetettyjä erityisiä yhteyshenkilöitä, joiden tehtävänä on edustaa unionin etuja palauttamisen alalla. Heidän tehtäviinsä kuuluu laittomasti maassa oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyyden todentaminen, valmiuksien kehittäminen palauttamisten alalla, Frontexin koordinoimien yhteisten palauttamisoperaatioiden järjestämisen tukeminen sekä uudelleenkotouttamisen ja saapumisen jälkeisen tuen täytäntöönpanon helpottaminen.

[21] Tällä hetkellä komissio ei ole lähettänyt muita yhteyshenkilöitä kuin muuttoliikeyhteyshenkilöitä.

[22] Muuttoliikeyhteyshenkilöitä toimii seuraavissa 17 ensisijaisessa kolmannessa maassa: Armenia, Bangladesh, Egypti, Etiopia, Gambia, Libanon, Mali, Marokko, Mauritania, Niger, Nigeria, Pakistan, Senegal, Serbia, Sudan, Tunisia ja Turkki. Uudet kohdemaat valittiin turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden ulkoisten näkökohtien työryhmän määrittelemien tarpeiden perusteella.

14 kumppanimaata[23]. Frontex asettaa etusijalle yhteyshenkilöiden lähettämisen kumppanimaihin, jotka riskianalyysin perusteella ovat laittoman muuttoliikkeen lähtö- tai kauttakulkumaita. Myös palautusten kannalta merkittäviin maihin voidaan harkita yhteyshenkilöiden lähettämistä.[24] Europolin pääasiallisena menettelytapana on kutsua jäsenvaltioiden ja kansainvälisten kumppaneiden yhteyshenkilöitä sen omaan päätoimipaikkaan, ja Europolin itsensä lähettämiä yhteyshenkilöitä toimii tällä hetkellä ainoastaan Interpolissa ja Washingtonissa. Euroopan unionin turvapaikkavirasto ei ole vielä lähettänyt yhtään maahanmuuttoalan yhteyshenkilöä.

2.2 Yhteinen lähettäminen

Yhteyshenkilöverkostoa koskevassa asetuksessa korostetaan yhteisen lähettämisen merkitystä asetuksen yleisen tavoitteen eli yhteistyön ja koordinoinnin varmistamisen kannalta. Asetuksessa todetaan erityisesti, että yhteistä lähettämistä olisi edistettävä jäsenvaltioiden välisen operatiivisen yhteistyön ja tiedonvaihdon parantamiseksi sekä johtokunnan kartoittamiin unionin tason tarpeisiin vastaamiseksi. Asetuksen 6 artiklan mukaan yhteyshenkilöverkoston jäsenet voivat sopia kahden- tai monenvälisesti, että jonkin jäsenvaltion kolmanteen maahan tai kansainväliseen järjestöön lähettämät maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt huolehtivat myös muiden verkoston jäsenten eduista. Tällaisissa tapauksissa asianomaiset jäsenvaltiot voivat saada unionin rahoitustukea.

Yhteyshenkilöverkoston jäsenet eivät toistaiseksi ole hyödyntäneet tätä mahdollisuutta. Jäsenet ovat tuoneet esiin useita yhteistä lähettämistä haittaavia esteitä. Jotkut jäsenvaltiot esimerkiksi katsovat, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden lähettämisessä olisi ensisijaisesti huomioitava kansalliset muuttoliikepolitiikan painopisteet ja keskityttävä kunkin maan kannalta strategisesti tärkeisiin alueisiin. Toiset jäsenvaltiot ovat puolestaan korostaneet yhteisen lähettämisen arkaluonteisuutta sekä yhteiseen lähettämiseen liittyviä oikeudellisia ongelmia tai menettelyllisiä edellytyksiä. Myös rajallisten valmiuksien ja resurssien katsotaan haittaavan yhteistä lähettämistä.

2.3 Maahanmuuttoalan yhteyshenkilön toimeksiannon laajuus

Yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen 2 artiklassa säädetään, että yhteyshenkilöitä pidetään maahanmuuttoalan yhteyshenkilöinä myös silloin, kun maahanmuuttoon liittyvät kysymykset muodostavat ”vain osan heidän tehtävistään”. Verkosto koostuu näin ollen sekä yksinomaan maahanmuuttoon keskittyvistä yhteyshenkilöistä että yhteyshenkilöistä, jotka käsittelevät maahanmuuttoa osana laajempaa tehtäväkokonaisuutta.

Yhtä moni jäsenvaltio lähettää yksinomaan maahanmuuttotehtäviä hoitavia yhteyshenkilöitä kuin yhteyshenkilöitä, jotka käsittelevät maahanmuuttoa osana laajempaa vastuualuetta. Yleensä jäsenvaltiot, joihin muuttoliikkeet vaikuttavat eniten, lähettävät ensisijaisesti yksinomaan maahanmuuttoon keskittyviä yhteyshenkilöitä. Näin ne pyrkivät tukemaan muuttoliikeyhteistyötä keskeisten kumppanimaiden kanssa erityisesti laittoman

[23] Albania (sekä Kosovo* ja Pohjois-Makedonia), Marokko, Moldova (sekä Armenia, Azerbaidžan, Georgia ja Ukraina), Pakistan, Senegal (sekä Gambia ja Mauritania), Serbia (sekä Bosnia ja Hertsegovina ja Montenegro) sekä Turkki.

[24] Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen (EU) 2019/1896 77 artiklan 4 kohdassa vahvistetaan perusta myös Frontexin palauttamisasioiden yhteyshenkilöiden lähettämiselle, mutta yhtään tällaista yhteyshenkilöä ei ole vielä lähetetty. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1896.

muuttoliikkeen vähentämiseksi ja palautusten helpottamiseksi. Toisaalta jäsenvaltiot, jotka ovat sisällyttäneet maahanmuuttotehtävät osaksi laajempaa tehtäväkokonaisuutta, korostivat tämän vaihtoehdon tarjoamaa operatiivista joustavuutta sekä resurssirajoitteita, myös budjetin osalta. Lisäksi jotkin yhteyshenkilöverkoston jäsenet ilmoittivat käyttävänsä sekä yksinomaisia että laajempia toimeksiantoja kunkin lähettämisen strategisten tarpeiden ja operatiivisen toimintaympäristön mukaan.

2.4 Tehtävät ja vastuut

Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt hoitavat tehtäviään lähettävien viranomaisten määrittelemien vastuualueiden puitteissa. Yhteyshenkilöverkostoa koskevassa asetuksessa säädetään nimenomaisesti, ettei asetus vaikuta lähettävien viranomaisten vastuuseen määritellä maahanmuuttoalan yhteyshenkilöidensä tehtävänkuva ja raportointisuhteet.

Asetuksen 3 artiklassa luetellaan laaja joukko tehtäviä, myös kattava valikoima muuttoliikeasioihin liittyviä tehtäviä. Lähes kaikki yhteyshenkilöverkoston jäsenet katsovat, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden ydintehtävänä on kerätä, vaihtaa ja analysoida tietoa muuttoliikesuuntauksista, erityisesti laittomasta muuttoliikkeestä ja muuttajien salakuljetuksesta, päätoimipaikkansa strategisia päätöksentekoprosesseja varten. Useimpien verkoston jäsenten mukaan maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden tehtäviin kuuluu myös palautusoperaatioiden helpottaminen avustamalla tarvittavissa logistisissa ja oikeudellisissa prosesseissa, joilla tuetaan paluuta kotimaahan.

Noin puolet kaikista yhteyshenkilöverkoston jäsenistä ilmoitti, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilön tehtäviin kuuluu muuttajien salakuljetusta tai ihmiskauppaa koskevien tutkimusten tukeminen sekä avustaminen lailliseen muuttoliikkeeseen liittyvissä tehtävissä, mukaan lukien laillisen muuttoliikkeen menettelyt, laillisia muuttoliikeväyliä koskevien tietojen kerääminen ja viisumihakemusprosessi.

Lisäksi maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt vastaavat usein koulutuksen järjestämisestä vastaanottaville viranomaisille ja konsuliedustustojen henkilöstölle näiden valmiuksien kehittämiseksi. Vastaanottaville viranomaisille tarkoitetussa koulutuksessa keskitytään pääasiassa rajaturvallisuuteen, kuten asiakirjaväärennöksiin, Schengen-sääntöihin ja matkustajien arviointiin, kun taas konsuliviranomaisille suunnatulla koulutuksella pyritään tukemaan viisumimenettelyjä viisumipetosten torjumiseksi paikallisen Schengen-yhteistyön avulla[25]. Muutama yhteyshenkilöverkoston jäsen mainitsi myös lentoasemayhteyshenkilön tehtävät, kuten avustamisen asiakirjojen todentamisessa ja matkustajien arvioinnissa.

Toistaiseksi yksikään yhteyshenkilöverkoston jäsen ei ole ilmoittanut, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt osallistuisivat suojeluun tai uudelleensijoittamiseen liittyviin tehtäviin.

Jäsenvaltiot raportoivat kuitenkin, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöillä on usein keskeinen rooli vastaanottavan maan viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön

[25] Paikallista Schengen-yhteistyötä säännellään viisumisäännöstöllä. Schengen-yhteistyöllä tarkoitetaan EU:n edustuston ja kussakin kolmannessa maassa toimivien jäsenvaltioiden konsuliviranomaisten välistä jäsenneltyä yhteistyötä Schengen-viisumiin liittyvissä asioissa.

edistämisessä, mikä parantaa kahdenvälisiä suhteita ja edistää yhteistyöhön perustuvaa ongelmanratkaisua muuttoliikealalla.

Lisäksi suurin osa yhteyshenkilöverkoston jäsenistä ilmoitti panostavansa merkittävästi vankan koulutuskehyksen luomiseen maahanmuuttoalan yhteyshenkilöille tarjotakseen perus- ja/tai jatkokoulutusta, jonka tarkoituksena on antaa yhteyshenkilöille tarvittavat taidot ja tiedot tehtäviensä tehokkaaseen hoitamiseen. Noin kolmasosa verkoston jäsenistä kuitenkin raportoi, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöille ei järjestetä vakiomuotoista perus- tai jatkokoulutusta.

2.5 Pääsy EU:n laaja-alaisiin tietojärjestelmiin

Jotta maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt voisivat suorittaa tehtävänsä, yhteyshenkilöverkoston jäsenet (komission maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä lukuun ottamatta) voivat myöntää maahanmuuttoalan yhteyshenkilöille pääsyn EU:n laaja-alaisiin sisäasioiden tietojärjestelmiin, kuten turvapaikanhakijoiden sormenjälkien vertailua varten käyttöönotettuun eurooppalaiseen tietokantaan (Eurodac), Schengenin tietojärjestelmään (SIS), viisumitietojärjestelmään (VIS), rajanylitystietojärjestelmään (EES) sekä aitojen ja väärennettyjen asiakirjojen sähköiseen FADO-järjestelmään, kyseisiä järjestelmiä koskevien unionin säädösten mukaisesti.[26]

Yhteyshenkilöverkoston jäsenten antamien tietojen mukaan pääsy näihin tietojärjestelmiin ja niiden käyttö vaihtelevat. Noin puolet jäsenvaltioiden maahanmuuttoalan yhteyshenkilöistä sekä Europolin yhteyshenkilöt voivat käyttää suoraan vähintään yhtä EU:n laaja-alaista sisäasioiden tietojärjestelmää ja tehdä siinä hakuja. Useimmin mainitut järjestelmät olivat SIS- ja VIS-järjestelmät, mutta myös Eurodac ja FADO mainittiin. Useat jäsenvaltiot[27] ilmoittivat, että niiden maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt eivät voi tehdä suoraan hakuja EU:n laaja-alaisissa sisäasioiden tietojärjestelmissä, mutta yhteyshenkilöillä on mahdollisuus pyytää tietoja keskitetysti valtuutetun viranomaisen kautta.

Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden pääsy EU:n laaja-alaisiin sisäasioiden tietojärjestelmiin vaihtelee heidän tehtäväprofiilinsa mukaan. Lainvalvontaviranomaisilla on tehtäviensä vuoksi todennäköisimmin pääsy järjestelmiin, kun taas muuttoliike- tai ulkoasiainministeriöiden henkilöstöllä pääsyä ei yleensä ole, koska niiden tehtävät eivät liity lainvalvontaan. Jäsenvaltioiden mukaan yhteyshenkilöiden pääsyä järjestelmiin rajoitetaan myös teknisten ja turvallisuuteen liittyvien näkökohtien perusteella. Kokonaisuutena yhteyshenkilöverkoston jäsenten operatiivinen pääsy EU:n laaja-alaisiin tietojärjestelmiin on näin ollen hajanaista.

3. Yhteyshenkilöverkostojen toiminta

3.1 Osallistuminen paikallisiin ja alueellisiin yhteyshenkilöverkostoihin

[26] Näitä tietojärjestelmiä hallinnoi vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava Euroopan unionin virasto (eu-LISA), lukuun ottamatta FADOa, jota hallinnoi Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex) eu-LISAn teknisellä tuella.
[27] Belgia, Puola, Romania ja Unkari.

Yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen 5 artiklassa edellytetään, että samaan maahan tai samalle alueelle lähetetyt maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt muodostavat paikallisia tai alueellisia verkostoja. Lisäksi siinä edellytetään, että paikalliset ja alueelliset verkostot kokoontuvat säännöllisesti ja tarvittaessa ja että ne toimivat yhteistyön, koordinoinnin ja tiedonvaihdon foorumeina. Asetuksen vaatimusten lisäksi EU:n muuttoliikkeen tehokas hallinta edellyttää jatkuvaa koordinointia ja tiedonvaihtoa maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden sekä EU:n edustustojen ja kentällä toteutettavien YTPP-operaatioiden välillä (erityisesti silloin, kun operaatioiden toimeksianto liittyy maahanmuuttoon).

Yhteyshenkilöverkoston jäsenten osallistuminen paikallisiin yhteyshenkilöverkostoihin vaihtelee. Valtaosa jäsenistä ilmoitti osallistuvansa aktiivisesti ja säännöllisesti kokouksiin ja tiedonvaihtoon. Pieni osa verkoston jäsenistä oli osallistunut paikallisten yhteyshenkilöverkostojen toimintaan vain vähän tai ei lainkaan. Syiksi mainittiin usein työtaakkaan liittyvät rajoitteet tai maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden laaja vastuualue sekä yhdessä tapauksessa se, ettei vastaanottavissa maissa ole verkostoja, joiden puitteissa yhteyshenkilöt voisivat tehdä yhteistyötä.

Washingtonissa toimivat Europolin yhteyshenkilöt osallistuivat aktiivisesti paikallisiin maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden koordinointikokouksiin, joissa käsiteltiin muun muassa muuttajien salakuljetusta ja ihmiskauppaa. Myös Frontexin yhteyshenkilöt osallistuivat aktiivisesti paikallisten verkostojen toimintaan asemapaikoissaan.

Noin puolet yhteyshenkilöverkoston jäsenistä ilmoitti osallistuvansa aktiivisesti alueellisiin yhteyshenkilöverkostoihin, joissa keskitytään tiedonvaihtoon, koordinointiin ja toimintaan alueellisen tason foorumeilla ja konferensseissa esimerkiksi Khartumin ja Rabatin prosessien sekä Afrikan maiden ja Frontexin tiedusteluyhteisön (AFIC) yhteyshenkilöiden konferenssin puitteissa. Loput jäsenistä osallistuivat toimintaan satunnaisemmin, mikä johtui alueellisten verkostojen puuttumisesta joillakin alueilla, työtaakasta, budjettirajoitteista tai vähäisestä kiinnostuksesta.

Yhteyshenkilöverkoston jäsenet eivät ilmoittaneet merkittävistä vaikeuksista tietojen hankkimisessa tai vaihtamisessa maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden kesken. Jotkut verkoston jäsenet toivat kuitenkin esiin tarpeen selkeyttää EU:n tasolla sääntöjä, jotka koskevat henkilötietojen vaihtamista yhteyshenkilöiden välillä, sekä kertoivat kohdanneensa henkilötietojen suojaan liittyviä oikeudellisia ongelmia. Tältä osin asetuksen 10 artiklassa säädetään, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt voivat käsitellä henkilötietoja tiettyjen erityistehtävien suorittamiseksi[28].

[28] Yhteyshenkilöverkostoa koskevassa asetuksessa sallitaan henkilötietojen käsittely seuraavien tehtävien suorittamiseksi: a) kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyyden ja kansalaisuuden todentaminen ja heidän direktiivin 2008/115/EY mukaisen palauttamisensa helpottaminen sekä tapauksen ja mahdollisuuksien mukaan heidän uudelleenkotouttamisensa; b) kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien henkilöiden henkilöllisyyden vahvistaminen, jotta voidaan helpottaa heidän uudelleensijoittamistaan unioniin esimerkiksi tarjoamalla heille mahdollisuuksien mukaan riittävästi lähtöä edeltävää tietoa ja tukea; c) laillisten maahanmuuttajien henkilöllisyyden vahvistaminen ja lailliseen maahanmuuttoon liittyvien unionin ja kansallisten toimenpiteiden toteuttamisen helpottaminen; d) tehtävien yhteydessä saatujen tietojen jakaminen maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden verkostoissa ja toimivaltaisten jäsenvaltioiden viranomaisten, mukaan lukien lainvalvontaviranomaiset, kanssa laittoman muuttoliikkeen estämiseksi ja paljastamiseksi sekä muuttajien salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjumiseksi.

Henkilötietojen vaihtamiseen liittyvän epäselvyyden ja helppokäyttöisten tiedonvaihtovälineiden puuttumisen vuoksi yhteyshenkilöt käyttivät tietojen vaihtamiseen usein asemapaikassaan käytettävissä olevia epämuodollisempia viestintävälineitä, kuten mobiiliviestintäsovelluksia.

3.2 Paikallisten verkostojen avustajien rooli

Verkoston avustajilla on tärkeä rooli sekä paikallisten ja alueellisten verkostojen perustamisessa ja niiden tehokkaan toiminnan varmistamisessa. Verkoston avustajan tehtävänä on edistää maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden päivittäistä yhteistyötä ja koordinointia sekä paikallisella että alueellisella tasolla ja auttaa näin maksimoimaan yhteyshenkilöiden toiminnan operatiivisen vaikutuksen.

Kuten yhteyshenkilöverkostoa koskevassa asetuksessa säädetään, komission lähettämät maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt eli Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöt vastaavat automaattisesti verkostojen avustamisesta ja tukemisesta, koska heidän toimeksiantonsa on luonteeltaan eurooppalainen. Useat yhteyshenkilöverkoston jäsenet mainitsivat, että Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöt edistävät keskeisesti koordinoinnin vahvistamista ja verkoston ennakoivampaa ja yhtenäisempää toimintaa. Monissa EU:n edustustoissa heistä on tullut muuttoliikealan keskeisiä toimijoita ja tärkeä linkki EU:n edustustojen, jäsenvaltioiden ja paikallisviranomaisten välillä. Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöiden vaikutusta on kuitenkin rajoittanut avointen virkojen täyttämisen kasvava vaikeus, mikä johtuu siitä, että lähettävät jäsenvaltiot vastaavat näiden yhteyshenkilöiden lähettämisen kustannuksista. Siksi useissa ensisijaisissa kumppanimaissa[29] ei tällä hetkellä toimi yhtään Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöä, ja suurimman osan täytetyistä viroista rahoittaa Saksa.

Maissa, joihin komissio ei lähetä maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä, paikallisia ja alueellisia verkostoja avustavat ja tukevat EU:n sisäasioiden virastojen lähettämät maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt. Frontexin yhteyshenkilöt ovat johtaneet tai johtavat edelleen toimintaa Marokossa, Moldovassa, Senegalissa ja Turkissa. Washingtonissa toimivat Europolin yhteyshenkilöt puolestaan ovat ottaneet johtavan roolin muun muassa yhteyshenkilöiden yhdistyksessä (Liaison Officer Association) ja kansainvälisessä lainvalvontayhdistyksessä (International Law Enforcement Association). Myös yhteyshenkilöverkoston jäsenet tunnustivat laajalti, että EU:n sisäasioiden virastojen lähettämät yhteyshenkilöt ovat vaikuttaneet myönteisesti paikallisten ja alueellisten verkostojen toimintaan, vaikka niitä on vähän.

Jos komissio tai unionin virastot eivät lähetä maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä maahan, paikallista tai alueellista verkostoa avustaa siellä asianomaisen verkoston jäsenten sopima, jonkin jäsenvaltion lähettämä maahanmuuttoalan yhteyshenkilö. Jotkin jäsenvaltiot, kuten Alankomaat, Espanja, Italia, Norja, Sveitsi ja Unkari, ovat ottaneet johtavan roolin paikallisten yhteyshenkilöverkostojen avustamisessa. Näitä maita on kuitenkin edelleen vähän. Yhteyshenkilöverkoston jäsenet, jotka eivät ole ottaneet johtavaa roolia paikallisissa tai alueellisissa verkostoissa, mainitsivat syyksi pääasiassa työtaakan.

[29] Armenia, Bangladesh, Egypti, Etiopia, Gambia ja Turkki. Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöiden lähettäminen Nigeriin ja Sudaniin on tällä hetkellä keskeytetty. Turkissa toimiva Frontexin yhteyshenkilö vastaa paikallisen yhteyshenkilöverkoston avustamisesta.

Jäsenten mukaan johtavassa roolissa toimiminen saattaisi häiritä maahanmuuttoalan yhteyshenkilölle kuuluvia muita tehtäviä, kun otetaan huomioon yhteyshenkilön laajempi operatiivinen vastuualue tai kokonaistyömäärä.

3.3 Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden panos Euroopan tilannekuvan muodostamiseen

Jotta unionin painopisteisiin voitaisiin vastata tehokkaammin, yhteyshenkilöverkostoa koskevassa asetuksessa korostetaan, että ”maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden on varmistettava, että heidän näkemyksensä ja tietonsa edistävät kaikin tavoin kattavan tilannekuvan saamista kolmansista maista”[30].

Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöt osallistuvat toimintaan eri foorumeilla, kuten neuvoston muuttoliikkeen ulkoisen ulottuvuuden operatiivisen koordinointimekanismin (MOCADEM) sekä muuttoliikettä koskevan varautumis- ja kriisisuunnitelman puitteissa. Muuttoliikeyhteyshenkilöiden tehtävänä on myös laatia kuukausittaisia ja tapauskohtaisia raportteja, joita käytetään apuna muun muassa yhteistä tilannetietoisuutta ja -analyysia (ISAA) koskevien raporttien laatimisessa sekä muuttoliikettä koskevaan varautumis- ja kriisisuunnitelmaan liittyvissä kokouksissa. Raportit julkaistaan poliittisen kriisitoiminnan integroituja järjestelyjä (IPCR-järjestelyt) käsittelevällä verkkosivustolla.

Sen lisäksi, että jäsenvaltioiden maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt raportoivat toimivaltaisille kansallisille viranomaisilleen, yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen 9 artiklassa edellytetään, että tietoja vaihdetaan EU:n laajuisesti suojatun verkkopohjaisen tiedonvaihtoalustan kautta. Tätä varten komissio hyödyntää yhteyshenkilöverkoston tiedonvaihtovälineenä olemassa olevaa Euroopan muuttoliikeverkoston tietojenvaihtojärjestelmää (EMN-IES), myös yhteyshenkilöverkostoon liittyvissä hallinnollisissa tarkoituksissa.[31]

Tähän mennessä vain muutamat yhteyshenkilöverkoston jäsenet ovat rekisteröityneet EMN-IES-alustalle, ja niistäkin vain harvat käyttävät alustaa tietojen jakamiseen. Kaikki verkoston jäsenet vahvistivat, että ne käyttävät alustaa hyvin vähän, jos lainkaan. EMN-IES-alustan vähäisen käytön syiksi mainittiin muun muassa huono käyttäjäkokemus, tietojen jakamista koskevan standardoinnin puute, velvoite hankkia keskusviranomaisen ennakkosuostumus ennen tietojen lataamista alustalle sekä puutteellinen tietoisuus alustasta ja sitä koskevan tiedon puute. Lisäksi yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen säännöksistä huolimatta jotkut verkoston jäsenet toivat esiin oikeudellisia esteitä, jotka haittaavat EMN-IES-alustan tehokasta käyttöä.

Vain pieni osa yhteyshenkilöverkoston jäsenten lähettämistä maahanmuuttoalan yhteyshenkilöistä on liitetty Europolin suojatun tiedonvaihdon verkkosovellukseen

[30] Yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen johdanto-osan 7 kappale.

[31] Asetuksen 9 artiklassa todetaan, että tiedonvaihtoalustan kautta vaihdettuihin tietoihin on sisällyttävä muun muassa yhteyshenkilöverkoston kaksivuotiset työohjelmat, ajantasainen luettelo johtokunnan jäsenistä, ajantasainen luettelo kolmansiin maihin lähetettyjen maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden yhteystiedoista sekä muut johtokunnan toimintaan ja päätöksiin liittyvät asiaankuuluvat asiakirjat. Lisäksi 9 artiklassa todetaan, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä ja yhteyshenkilöverkoston johtokunnan jäseniä koskevia tietoja lukuun ottamatta suojatun verkkopohjaisen tiedonvaihtoalustan kautta vaihdetut tiedot eivät saa sisältää henkilötietoja eivätkä linkkejä, joiden kautta tällaiset henkilötiedot ovat suoraan tai välillisesti saatavilla.

(SIENA), vaikka yhteyshenkilöverkoston kaksivuotisessa työohjelmassa kehotetaan käynnistämään pilottihanke lainvalvontaviranomaisten kolmansiin maihin lähettämien yhteyshenkilöiden liittämiseksi alustaan. Europol katsoo, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden liittämistä SIENAan tulisi lisätä. Se korosti, että yhteyshenkilöiden aktiivinen raportointi Europolille parantaisi tiedonkulkua muuttajien salakuljetuksesta ja siihen liittyvistä rikoksista. Tämä puolestaan parantaisi reaaliaikaista tiedustelutilannekuvaa ja tukisi datavetoisempaa, ennaltaehkäisevää toimintamallia rikollisverkostojen hajottamiseen. Europol-asetuksessa, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EU) 2025/2611[32], edellytetään, että jäsenvaltiot liittävät maahanmuuttoalan yhteyshenkilönsä SIENAan, jotta yhteyshenkilöt voivat toimittaa asiaankuuluvia tietoja Europolille joko suoraan tai välillisesti kansallisten viranomaistensa kautta. ([33])

Frontex korosti palauttamisasioiden yhteyshenkilöiden osalta, että vaikka laittoman muuttoliikkeen hallintasovellus (IRMA) on mahdollistanut palauttamista koskevien tietojen jakamisen, palauttamisasioiden yhteyshenkilöillä ei ole ollut pääsyä järjestelmiin, jotka mahdollistaisivat muuntyyppisten operatiivisten tietojen, kuten tilannetietojen, vaihtamisen. Palauttamisasioiden yhteyshenkilöillä ja Frontexin yhteyshenkilöillä ei ole pääsyä esimerkiksi Euroopan rajavalvontajärjestelmään (Eurosur).

Yhteyshenkilöverkoston jäsenet ovat toistuvasti kehottaneet ottamaan käyttöön jäsenneltyjä tiedonvaihtokehyksiä ja soveltuvia välineitä suojatun tiedonvaihdon tehostamiseksi sekä yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen täytäntöönpanon parantamiseksi.

3.4 Yhteyshenkilöverkoston panos muuttoliikkeiden hallintaan

Yhteyshenkilöverkoston jäsenet tunnustivat laajalti verkoston myönteisen panoksen muuttoliikkeen hallintaan. Ne korostivat erityisesti verkoston tärkeää roolia kriittisen operatiivisen ja strategisen tiedon keräämisessä ja jakamisessa muun muassa eri muuttoreittejä koskevista suuntauksista, ihmissalakuljettajien toimintatavoista ja uusista uhkista. Lisäksi ne katsoivat, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden kentältä toimittamat ajantasaiset, luotettavat ja käyttökelpoiset tiedot ovat ratkaisevan tärkeitä tilannetietoisuuden, riskianalyysien ja tietoon perustuvan päätöksenteon kannalta.

Operatiivisen toiminnan osalta maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden roolia palauttamisten alalla arvostetaan myös suuresti. Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt ja erityisesti palauttamisasioiden yhteyshenkilöt edistävät vuoropuhelua ja yhteistyötä muun muassa valmiuksien kehittämisohjelmien kautta sekä tukemalla palautettavien henkilöiden tunnistamista. He avustavat myös palautusoperaatioissa sekä Euroopan

[32] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/2611, annettu 16 päivänä joulukuuta 2025, asetuksen (EU) 2016/794 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Europolin tuen vahvistamisesta ja poliisiyhteistyön tehostamisesta muuttajien salakuljetuksen ja ihmiskaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32025R2611&qid=1791193476058.

[33] Europol-asetuksessa säädetään myös, että jos maahanmuuttoalan yhteyshenkilöä ei ole mahdollista liittää SIENAan oikeudellisten, organisatoristen tai teknisten syiden vuoksi, kyseisen yhteyshenkilön on toimitettava asiaankuuluvat tiedot kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle muiden suojattujen kanavien kautta.

uudelleenkotouttamisohjelman paikallisten uudelleenkotouttamiskumppaneiden seurannassa.

Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt ovat keskeisessä asemassa myös yhteyshenkilöverkoston jäsenten toimissa, joilla torjutaan muuttajien salakuljetusta. Yhteyshenkilöiden tehtävät ulottuvat salakuljetusreittien ja uusien suuntausten tunnistamisesta vilpillisten asiakirjojen ja epäilyttävien matkustusmallien havaitsemiseen. Muita tehtäviä ovat muun muassa lentoyhtiöiden neuvonta lentoasemilla sekä yhteistyö paikan päällä tutkimuksissa ja operaatioissa, joiden tavoitteena on hajottaa muuttajien salakuljetusta ja ihmiskauppaa harjoittavia järjestäytyneitä rikollisryhmiä. Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt saavat tunnustusta myös arvokkaasta panoksestaan paikalliseen Schengen-yhteistyöhön sekä konsuliviranomaisten avustamisesta viisumihakemusten käsittelyssä, erityisesti vilpillisten asiakirjojen havaitsemisessa.

Yleisesti ottaen yhteyshenkilöverkoston jäsenet katsoivat maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden muodostavan ”tärkeän linkin kumppanimaiden viranomaisiin”: yhteyshenkilöt auttavat rakentamaan tärkeää päivittäistä yhteistyötä vastaanottavien maiden kollegojen kanssa sekä luomaan luottamukseen perustuvia suhteita, jotka tukevat tehokasta yhteistyötä ja mahdollistavat nopean ja käytännönläheisen ongelmanratkaisun. Yhteistyö ja koordinointi yhteyshenkilöverkostojen sisällä on kuitenkin toisinaan epäjohdonmukaista ja riippuu suuresti verkoston avustajan henkilökohtaisesta sitoutumisesta ja johtamisvalmiuksista.

4. Johtokunnan toimeksiannon toteuttaminen

4.1 Johtokunnan perustaminen ja toiminta

Yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen 7 artiklalla perustetun yhteyshenkilöverkoston johtokunnan puheenjohtajana toimii komissio. Ajanjaksolla, joka ulottui asetuksen hyväksymisestä kesäkuussa 2019 joulukuuhun 2025, johtokunta kokoontui 12 kertaa joko paikan päällä tai verkossa. Johtokunta vahvisti 4. lokakuuta 2019 työjärjestyksensä yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen 8 artiklan mukaisesti.

Johtokunta toimii yhteyshenkilöverkoston hallintoelimenä ja hoitaa verkostoon liittyviä hallinnollisia tehtäviä. Lisäksi sen tehtävänä on antaa strategista ohjausta yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen täytäntöönpanosta ja edistää näin Team Europe -lähestymistavan soveltamista lähetettyjen yhteyshenkilöiden yhteisössä ja sitä kautta myös käytännön toimissa.

Johtokunnan vastuulla on kartoittaa, onko yhteyshenkilöitä lähetetty liian vähän, arvioida uusien maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden lähettämismahdollisuuksia sekä sopia paikallisten ja alueellisten yhteyshenkilöverkostojen tilapäisistä toimista. Näiden tehtävien hoitaminen edellyttäisi johtokunnalta strategista otetta, mutta se on toistaiseksi tukeutunut lähes täysin komission ohjaukseen. Muut yhteyshenkilöverkoston jäsenet eivät ole vielä hyödyntäneet johtokunnan koko potentiaalia, vaikka se voisi esimerkiksi auttaa määrittämään yhteisen lähettämisen kannalta ensisijaisia kolmansia maita sekä ehdottaa ajankohtaisia yhteyshenkilöverkoston hankkeita tai operatiivisia kokouksia.

Yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen 7 artiklassa kehotetaan johtokunnan puheenjohtajaa varmistamaan, että sovitut yhteiset toimet ovat yhdenmukaisia ja

koordinoituja asiaankuuluvien EU:n välineiden ja rakenteiden kanssa ja että niissä otetaan huomioon unionin painopisteet muuttoliikeasioiden alalla. Vaikka kaksivuotiseen työohjelmaan sisältyvät toimet ovat yhdenmukaisia unionin painopisteiden kanssa, koordinointi asiaankuuluvien neuvoston työryhmien kanssa on tähän mennessä ollut vähäistä.

4.2 Kaksivuotisen työohjelman täytäntöönpano

Yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen 8 artiklassa johtokunnalle annetaan tehtäväksi vahvistaa painopisteet ja suunnitella toimet hyväksymällä kaksivuotinen työohjelma. Yhteyshenkilöverkoston kaksivuotinen työohjelma 2021–2022 hyväksyttiin 7. joulukuuta 2020. Siinä vahvistettiin kolme painopistettä: i) laittoman muuttoliikkeen estäminen ja salakuljetuksen torjuminen, ii) EU:n palauttamispolitiikan tukeminen ja iii) unioniin suuntautuvien laillisten maahantuloväylien tukeminen. Kutakin kolmea painopistettä varten määriteltiin joukko toimia[34], jotka oli määrä toteuttaa ulkorajojen ja viisumipolitiikan rahoitusvälineestä (2014–2020) myönnetyllä taloudellisella tuella[35].

Tämän kehyksen pohjalta yhteyshenkilöverkoston jäsenet voivat tarjoutua ottamaan johtavan roolin hankkeiden toteuttamisessa. Yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen hyväksymisen jälkeen yhteensä kymmenelle hankkeelle on myönnetty yhteensä noin 8,5 miljoonaa euroa tukea kaksivuotisessa työohjelmassa vahvistettujen kolmen painopisteen edistämiseksi. Vain neljä jäsenvaltiota – Espanja, Puola, Ranska ja Saksa[36] – ovat ottaneet johtavan roolin hankkeiden toteuttamisessa. Yhteyshenkilöverkoston jäsenet mainitsivat useita syitä sille, miksi käytettävissä olevia varoja ei ole hyödynnetty, mukaan lukien riittämättömät henkilöresurssit erityisesti hankkeiden hallinnoinnin alalla, alhaiset rahoituskatot, muun EU:n rahoituksen saatavuus sekä operatiivisen työn asettaminen hankkeiden edelle.

Hyväksytyn ja sittemmin muutetun kaksivuotisen työohjelman katsotaan olevan edelleen voimassa. Toisin sanoen johtokunta on jatkanut kaksivuotisen työohjelman toteuttamista seuraavina vuosina. Näin ollen yhteyshenkilöverkoston työohjelma 2021–2022 oli edelleen voimassa tämän kertomuksen hyväksymisajankohtana.

4.3 Yhteyshenkilöverkoston valmiuksien kehittäminen

[34] Painopiste 1: kolmansien maiden viranomaisten ja muiden sidosryhmien valmiuksien kehittäminen, konsuliviranomaisten avustaminen viisumihakemuksiin liittyvien asiakirjaväärennösten osalta, yhteisten operatiivisten kumppanuuksien ja muiden hankkeiden puitteissa tehtävä yhteistyö muuttajien salakuljetuksen ja ihmiskaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, yhteiset lentoasemayhteyshenkilöt, SIENA-yhteyksiä koskevan pilottihankkeen käynnistäminen kolmansissa maissa sekä ETIAS-järjestelmää koskevien tiedostustoimien tukeminen kolmansissa maissa. Painopiste 2: kolmansien maiden viranomaisten ja muiden sidosryhmien valmiuksien kehittäminen sekä maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden verkoston palauttamiseen ja takaisinottoon liittyvien tehtävien tukeminen kolmansissa maissa. Painopiste 3: kolmansien maiden viranomaisten ja muiden sidosryhmien valmiuksien kehittäminen sekä unioniin suuntautuvien laillisten maahantuloväylien tukeminen.

[35] Kaksivuotista työohjelmaa muutettiin 30. heinäkuuta 2021 seuraavasti: 1) sallimalla rahoituksen myöntäminen maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden verkoston hankkeille rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineestä (BMVI), 2) laajentamalla suorien avustusten saajien kelpoisuusperusteita, 3) antamalla kaikille jäsenvaltioille mahdollisuus hakea suoria avustuksia hankkeiden toteuttamiseen työohjelman kolmen painopisteen puitteissa sekä 4) selventämällä, että rahoitusta on saatavilla myös horisontaalisten toimien toteuttamiseen.

[36] Alankomaat, Norja ja Puola ovat myös tukeneet hankkeiden toteutusta toissijaisina kumppaneina.

Asetuksen 8 artiklassa säädetään, että johtokunnan tehtävänä on tukea ja parantaa maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden operatiivisia voimavaroja muun muassa kehittämällä täydentäviä ja vapaaehtoisia yhteisiä opetussuunnitelmia, lähettämistä edeltävää koulutusta sekä ohjeita perusoikeuksien kunnioittamisesta yhteyshenkilöiden toiminnan yhteydessä kiinnittäen erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin.

Vaikka useimmat yhteyshenkilöverkoston jäsenet kannattivat ajatusta verkoston yhteisen EU-asioita koskevan opetusohjelman kehittämisestä ja tarjoamisesta maahanmuuttoalan yhteyshenkilöille, tätä ei ole vielä toteutettu käytännössä. Useat jäsenvaltiot korostivat, että yhteinen opetussuunnitelma varmistaisi yhtenäisen tietopohjan, parantaisi ymmärrystä unionin painopisteistä, auttaisi yhdenmukaistamaan tavoitteita, vahvistaisi vakiintuneita menettelyjä viestinnän sekä tietojen, näkemysten ja parhaiden käytäntöjen vaihtamisen alueilla ja tehostaisi siten maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden toimintaa yhteishenkilöitä koskevassa asetuksessa tarkoitetun Team Europe -lähestymistavan mukaisesti. Suurin osa verkoston jäsenistä katsoi, että yhteinen opetussuunnitelma lisäisi johdonmukaisuutta EU:n lainsäädännön ja toimintapolitiikkojen soveltamisessa varmistamalla, että sääntöjä tulkitaan ja sovelletaan yhtenäisemmin, ehkäisemällä vaihtelevia toimintamalleja sekä vahvistamalla yhteistyötä verkoston jäsenten välillä.

Yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen 8 artiklassa kehotetaan kehittämään yhteyshenkilöverkoston valmiuksia myös järjestämällä yhteisiä seminaareja, joissa käsitellään kattavasti erilaisia muuttoliikkeen hallintaan liittyviä tehtäviä. Asetuksen hyväksymisen jälkeen yhteyshenkilöverkoston puitteissa on järjestetty yksi maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden alueellinen kokous, jossa käsiteltiin muuttajien salakuljetuksen torjuntaa ja Länsi-Balkanin maiden kanssa toteutetun salakuljetuksen vastaisen operatiivisen kumppanuuden täytäntöönpanoa. Kokous pidettiin Albanian Tiranassa 28.–29. maaliskuuta 2023. Toinen arvostettu alueellinen maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden tapahtuma – jota ei kuitenkaan muodollisesti järjestetä yhteyshenkilöverkoston puitteissa – on Afrikan maiden ja Frontexin tiedusteluyhteisön (AFIC) vuotuinen maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden kokous.

Yhteyshenkilöverkoston jäsenet korostivat maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden kokousten merkitystä. Verkosto on ennen kaikkea alan ammattilaisten yhteisö. Siksi on olennaista järjestää kokouksia paikan päällä paitsi paikallisella myös alueellisella tasolla, jotta myös laajempi yhteisö, mukaan lukien samanmielisten maiden yhteyshenkilöt, voivat tavata toisiaan.

5. Päätelmät ja tulevat toimet

5.1 Päätelmät

Edistystä on saavutettu tavoitteissa, jotka koskevat maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden välisen yhteistyön ja koordinoinnin tehostamista sekä sen varmistamista, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt voivat paremmin tukea yhteyshenkilöverkoston toimintaa.

Paikalliset yhteyshenkilöverkostot ovat yleisesti ottaen aktiivisia, osallistuminen niihin on vakiintunutta ja niiden tunnustetaan tuovan lisäarvoa erityisesti tiedonvaihdon osalta.

Jäsenvaltioiden lähettämät maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt hoitavat edelleen ensisijaisesti laittomaan muuttoliikkeeseen ja palauttamiseen liittyviä tehtäviä, mutta yhä useammin niitä pyydetään hoitamaan myös lailliseen muuttoliikkeeseen liittyviä tehtäviä. Useissa maissa maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt ovat osallistuneet tiiviisti paikalliseen Schengen-yhteistyöhön ja avustaneet konsuliviranomaisia antamalla neuvontaa riskiprofiileista sekä auttamalla vilpillisten viisumihakemusten havaitsemisessa. Yhteyshenkilöverkoston jäsenet tunnustavat laajalti komission ja EU:n sisäasioiden virastojen lähettämien maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden sekä jäsenvaltioiden lähettämien palauttamisasioiden yhteyshenkilöiden roolin positiivisen dynamiikan edistämisessä paikallisissa ja alueellisissa verkostoissa. Siksi verkoston jäsenet kannattavat laajasti maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden lähettämisen lisäämistä, jotta voidaan vahvistaa yhteistyöulottuvuutta vastaanottavissa maissa sekä Team Europe -lähestymistapaa verkoston sisällä. Yhteyshenkilöverkoston johtokunnan tunnustetaan tuovan lisäarvoa hallintoelimenä sen kaksivuotisen työohjelman ja painopisteisiin perustuvien toimien ansiosta.

Yhteyshenkilöverkoston täyden potentiaalin hyödyntäminen ja sen mahdollistaminen, että verkosto voi edistää kokonaisvaltaisesti koko reitin kattavaa toimintamallia, edellyttää kuitenkin edelleen useiden haasteiden ratkaisemista.

Vaikka Europolin, Frontexin ja komission lähettämät maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt sekä jäsenvaltioiden lähettämät palauttamisasioiden yhteyshenkilöt ovat auttaneet edistämään Team Europe -lähestymistapaa yhteyshenkilöverkostossa, jäsenvaltiot arvioivat edelleen yhteyshenkilöiden lähettämisen tarvetta sekä tekevät lähettämistä koskevat päätökset pitkälti kansallisten strategisten ja operatiivisten intressien perusteella eikä Team Europe -lähestymistavan pohjalta. Myös epäjohdonmukaisuudet verkoston jäsenten pääsyssä EU:n laaja-alaisiin tietojärjestelmiin ovat osoitus toiminnan hajanaisuudesta.

Operatiivisella tasolla maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden välinen vuorovaikutus on rajoittunut suurelta osin henkilökohtaisiin tapaamisiin ja viestintäsovellusten kautta tapahtuvaan tiedonvaihtoon, koska yhteyshenkilöiden paikallisilla, alueellisilla ja laajemman tason yhteisöillä ei ole käytettävissä helppokäyttöisiä tiedonvaihtokanavia tai -välineitä. Koordinointi paikallisten yhteyshenkilöverkostojen ja paikallisen Schengen-yhteistyön välillä on usein perustunut pääosin yksittäisten yhteyshenkilöiden aloitteisiin kuin jäsenneltyyn yhteistyökulttuuriin paikallisen yhteyshenkilöverkoston avustajan ja EU:n edustuston paikallisen Schengen-yhteyshenkilön välillä.

Tapauksissa, joissa komissio tai EU:n sisäasioiden virastot eivät ole lähettäneet maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä, paikallisten ja alueellisten verkostojen toiminta vaikuttaa usein riippuvan jäsenvaltioiden lähettämien yksittäisten yhteyshenkilöiden johtajuudesta. Lähes kaikki yhteyshenkilöverkoston jäsenet katsovat siksi, että kolmansiin maihin lähetettävien Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöiden ja Frontexin yhteyshenkilöiden määrän lisääminen toisi huomattavia hyötyjä, koska näillä yhteyshenkilöillä on johtava rooli paikallisten ja alueellisten yhteyshenkilöverkostojen avustamisessa. Verkoston jäsenet ovat myös korostaneet, että komission ja EU:n

sisäasioiden virastojen lähettämät maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt voivat parantaa toiminnan tehokkuutta ja operatiivista yhteistyötä tehostamalla koordinointia.[37]

Maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt vaihtavat tietoja päivittäin paikallisella tasolla, mutta muilta osin tietoja on vaihdettu pääasiassa kansallisten kanavien kautta, koska asianmukaisia jäsennellyn tiedonvaihdon kanavia ei ole ollut käytettävissä. EMN-IES-järjestelmään perustetun tiedonvaihtoalustan tekniset ja suunnitteluun liittyvät ongelmat sekä jäsenvaltioiden viranomaisten asettamat rajoitukset ovat estäneet laajemman tiedonvaihdon. Lisäksi SIENAan liitettyjen maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden erittäin vähäinen määrä on vaikeuttanut tiedonvaihtoa Europolin kanssa. Asianmukaisten kanavien ja oikeudellisen kehyksen puuttuminen tilannetietojen jakamiseksi Frontexin kanssa on puolestaan rajoittanut maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden mahdollisuuksia toimittaa tietoja Frontexille ja auttaa siten muodostamaan unionin tilannekuvaa rajan läheisiltä alueilta. Alueellisia maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden kokouksia järjestetään vain harvoin, mikä on haitannut kattavampaa tiedonkulkua ja siten rajoittanut yhteyshenkilöverkoston valmiuksia tukea kattavan tilannekuvan muodostamista kolmansista maista.

Institutionaalisella tasolla johtokunnan tehtävissä, jotka liittyvät Team Europe -lähestymistavan edistämiseen yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen mukaisesti, on saavutettu edistystä vain vähän tai joissakin tapauksissa ei lainkaan. Näihin tehtäviin kuuluvat muun muassa maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden alueellisten kokousten järjestäminen ja yhteisen opetussuunnitelman kehittäminen maahanmuuttoalan yhteyshenkilöille. Yhteyshenkilöverkoston jäsenten vähäinen osallistuminen ja riittämättömät yhteydet muihin EU:n foorumeihin ovat estäneet johtokuntaa hyödyntämästä täyttä potentiaaliaan strategisena toimijana, minkä vuoksi se ei ole pystynyt aidosti toteuttamaan Team Europe -lähestymistapaa verkostossa eikä ottamaan tehokkaasti käyttöön koko reitin kattavaa toimintamallia EU:n muuttoliikkeen hallintaan.

Niissä tapauksissa, joissa yhteyshenkilöverkostossa on toteutettu toimia Team Europe -hengessä, toiminnan käynnistämisestä ovat vastanneet pääosin komission tai EU:n sisäasioiden virastojen paikallisiin yhteyshenkilöverkostoihin lähettämät maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt tai komissio itse yhteyshenkilöverkoston johtokunnan puheenjohtajana. Team Europe -lähestymistavan vahvistaminen ja johtokunnan aktiivisempi osallistuminen ovat keskeisiä tekijöitä, jotta yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen mahdollisuuksia voidaan hyödyntää kattavasti käytännön tasolla ja jotta verkosto voi ottaa keskeisen roolin ihmissalakuljetuksen vastaisen maailmanlaajuisen allianssin täytäntöönpanossa.

5.2 Tulevat toimet

Muuttoliikepolitiikan toimintaympäristö on muuttunut huomattavasti sen jälkeen, kun yhteyshenkilöverkostoa koskeva asetus hyväksyttiin vuonna 2019. Muuttoliikeasiat ovat

[37] Tätä näkemystä tukee myös Europol, joka pitää Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöiden raportteja arvokkaana tietolähteenä sen alaisuudessa toimivan muuttajien salakuljetuksen eurooppalaisen torjuntakeskuksen (ECAMS) kannalta. Nämä raportit tarjoavat tietoa keskuksen strategisia arviointeja varten sekä auttavat kartoittamaan tietopuutteita ja parantamaan tilannetietoisuutta, mikä johtaa laaja-alaisempaan ymmärrykseen muuttajien salakuljetuksesta sekä muista vakavan järjestäytyneen rikollisuuden muodoista, jotka edistävät ihmissalakuljetusta tai liittyvät siihen.

unionin poliittinen painopiste, joka liittyy sekä sisäiseen turvallisuuteen että taloudelliseen kilpailukykyyn. Useat merkit viittaavat siihen, että maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden roolia EU:n muuttoliikkeen hallinnan tukemisessa tulisi vahvistaa, muuttoliikediplomatian tulisi olla entistä koordinoidumpaa ja määrätietoisempaa ja Team Europe -lähestymistavan mahdollisuuksia tulisi hyödyntää kattavasti käytännön tasolla, jotta uusi muuttoliike- ja turvapaikkasopimus ja sen kokonaisvaltainen muuttoliikkeen hallinnan toimintamalli voitaisiin panna täytäntöön yhteistyössä kolmansien maiden kanssa. Tärkeimpiä aloitteita tällä alalla ovat muun muassa ihmissalakuljetuksen vastainen maailmanlaajuinen allianssi, jossa Europolilla on vahvempi rooli, EU:n osaamisreservi ja oikeudelliset yhdyskeskukset osaajien liikkuvuuden edistämiseksi ja palauttamisen ja takaisinoton tehostamiseksi, turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintastrategia sekä EU:n viisumipolitiikan strategia.

Edellä esitetyn perusteella yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen täytäntöönpanon edistäminen tässä muuttuvassa poliittisessa tilanteessa edellyttää seuraavassa lueteltuja toimia, joilla pyritään lisäämään sekä yhteyshenkilöverkoston (EU:n muuttoliikkeen hallinnan tukena) että ihmissalakuljetuksen vastaisen maailmanlaajuisen allianssin operatiivista vaikutusta.

Koko reitin kattava toimintamalli

1. Laajennetaan komission ja EU:n sisäasioiden virastojen lähettämien maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden toiminta-aluetta tärkeimpiin maihin muuttoreittien varrella. Tätä varten hyödynnetään yhteyshenkilöverkoston johtokuntaa yhteyshenkilöiden lähettämisen vajeiden kartoittamiseksi, kannustetaan yhteistä lähettämistä ja tuetaan sitä taloudellisesti sekä lisätään rahoitusta Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöiden lähettämiseen.
2. Parannetaan maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden yhteistyötä kaikissa yhteyshenkilöverkostoa koskevan asetuksen mukaisissa muuttoliikkeeseen liittyvissä tehtävissä, mukaan lukien muuttajien salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjunta, palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen tukeminen, laillisen muuttoliikkeen menettelyjen helpottaminen (esimerkiksi paikallisen Schengen-yhteistyön kautta) sekä kansainvälisen suojelun tehokkaan saatavuuden edistäminen.
3. Edistetään yhteyshenkilöverkostojen operatiivisia kokouksia, joissa keskitytään ensisijaisiin muuttoreitteihin ja kolmansiin maihin, jotta voidaan tehostaa tiedonvaihtoa, parantaa ymmärrystä muuttoliikkeiden dynamiikasta ja salakuljetusverkostojen toimintatavoista sekä kehittää räätälöityjä vastatoimia.

Tiedon jakaminen ja osaamisen kehittäminen

4. Kannustetaan ja autetaan jäsenvaltioita liittämään maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt SIENAan, jotta voidaan tehostaa tiedonvaihtoa ja näin tukea asetuksen (EU) 2025/2611 täytäntöönpanoa.
5. Edistetään jatkuvaa koordinointia ja tiedonvaihtoa yhteyshenkilöiden, EU:n edustustojen ja kentällä toteutettavien YTPP-operaatioiden välillä (erityisesti silloin, kun operaatioiden toimeksianto liittyy maahanmuuttoon).

6. Pyritään tarjoamaan yhteyshenkilöiden yhteisölle helppokäyttöisiä tiedonvaihtovälineitä operatiivisen yhteistyön ja tiedonvaihdon parantamiseksi.
7. Kannustetaan maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä osallistumaan muuttoliikettä koskevaan varhaisvaroitustoimintaan osana tilannetietoisuutta, varhaisvaroituksia ja ennakointia käsittelevää hanketta (SAEWF)[38], jotta voidaan tukea EU:n ja jäsenvaltioiden muuttoliikkeen hallinnan suunnittelua ja operatiivisia toimia.
8. Kehitetään yhdessä yhteyshenkilöverkoston johtokunnan kanssa maahanmuuttoalan yhteyshenkilöille suunnattu yhteinen opetussuunnitelma, jotta yhteyshenkilöverkostoa koskevaa asetusta, EU:n muuttoliikkeen hallintapolitiikan keskeisiä toiminta-aloja ja EU:n muuttoliikediplomatiaa koskeva osaaminen voidaan yhdenmukaistaa verkoston koko yhteisössä.

Yhteyshenkilöverkoston johtokunta

9. Parannetaan johtokunnan puheenjohtajan ja neuvoston puheenjohtajavaltion välistä koordinointia, jotta yhteyshenkilöverkoston aloitteet voidaan sovittaa asiaankuuluvien neuvoston työryhmien, kuten turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden ulkoisten näkökohtien työryhmän (EMWP) tai muuttoliikkeen ulkoisen ulottuvuuden operatiivisen koordinointimekanismin (MOCADEM), toimintaan.
10. Kannustetaan neuvoston puheenjohtajavaltioina toimivia jäsenvaltioita toimimaan aktiivisesti yhteyshenkilöverkoston johtokunnassa tiiviissä yhteistyössä ja komission johdolla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen säännösten soveltamista.
11. Laaditaan tulevia operatiivisia painopisteitä ohjaava uusi yhteyshenkilöverkoston kaksivuotinen työohjelma, joka sisältää edellä mainitut tulevat toimet.

[38] Euroopan komission äskettäin käynnistämä tilannetietoisuutta, varhaisvaroituksia ja ennakointia käsittelevä hanke (SAEWF) täydentää muuttoliikkeeseen liittyvää varautumista ja kriisien hallintaa koskevaa EU:n mekanismia (muuttoliikettä koskeva varautumis- ja kriisisuunnitelma). Euroopan muuttoliikeyhteyshenkilöt ovat jo hankkeen puitteissa osallistuneet tulevaisuuden haasteiden pilottikartoitukseen, jonka tarkoituksena on kehittää muuttoliikettä koskevaa varhaisvaroitustoimintaa.